

Jan Vonka

Študy

Česká tábornická unie

Tábornický oddíl Zlatý List

Zkouška odvahy

2012

Zkouška odvahy (Bobřík odvahy, stezka odvahy, každý tomu říkáme jinak) je snad v každém oddíle samozřejmostí. Je to většinou jedna z nejobávanějších akcí, zvláště u mladších účastníků tábora. Toto téma jsem si vybral, protože mě zkouška odvahy vždy velice bavila a teď jako vedoucí jí velice rád připravuji. Práce je určena především pro vedoucí, jako návod, jak takovou to akci zorganizovat a čemu se vyhnout.

K čemu je vlastně zkouška odvahy dobrá? Na spoustě táborů je zkouška plná nástrah a strašidel, které se snaží děti vystrašit, v případě starších dětí pobavit. To je podle mě ohromná chyba. Od zkoušky odvahy očekávám, že se tam děcka naučí nebát se v noci v lese, zjistí, že jim tam nic nehrozí a nebudou mít problémy vyrazit jen tak samy do lesa. Ovšem pokud tam na ně někdo vyskočí a leknou se, div nedostanou infarkt, zvláště v nízkém věku, tak si les zafixují, jako místo, kde není bezpečno a nebude se jim tam chtít moc chodit.

A teď ke zkoušce samotné.

Stezku odvahy bych doporučil až ke konci tábora, za prvé proto, aby byly stále napjaté, kdy už to propukne a za druhé, a to hlavně, aby během jiných her mohly poznat zdejší terén a věděly alespoň trochu, kde jsou.

Co se ke zkoušce odvahy hodí mít připraveno?

Zaprvé, zvláště u větších táborů, je dobré si nakreslit plánek kde, kdo přesně spí, abyste potom hekticky nelítaly po táboře a nebudily spáče. Popřípadě abyste nevyhnaly někoho z postele a potom zjistily že to je někdo jiný – tohle se mi například stalo.

Také se hodí uvařit várnici s čajem a namazat pár chlebů nejlépe na sladko, zaprvé pro vedoucí, kteří jsou celou noc vzhůru a i děcka ocení, když přijdou, že se mohou zahřát teplým čajem a zahnat hlad.

Dále je také potřeba si připravit pár náhradních baterek, aby mohly dostat děti dobrou baterku. Může se stát, že se dětem baterie vybijí, tak aby potom nedošlo k problému. Pokud si berou svou, je třeba jí pořádně zkontrolovat, pokud během

bobříku odvahy vypoví službu, může to být docela problém, zvláště pokud se ke značení používají odrazky a podobné.

Také by měly dostat něco, jako odměnu, za to, že trasu prošly. Například nějaké kartičky, kde je nějaký pěkný obrázek. Některé lidi potěší a budou to mít jako vzpomínku. Jeden tábor, byl pro všechny připraven obyčejný dřevěný kolíček s nakresleným netopýrem a nápisem Odvaha – tábor 2008.

Při přípravě tras je třeba si ohlídat pár věcí, jedna z nejdůležitějších je, aby trasa nevedla přes silnici, přece jen, děti jsou rozespálé a je tma, tak aby je nesrazilo nějaké auto. Dále je třeba se vyhnout frekventovaným cestám, byť i jen pěším, i v noci se mohou podnapilí lidé vracet z diskoték a hospod. Když je potkají, nemusí to dopadnout zrovna nejlépe. Dál je třeba se vyvarovat různým osadám či chatám, už se nám jednou stalo, že trasa vedla okolo chaty a někdo se lekl a vykřikl a potom tam na dalšího účastníka čekal pán se sekerou. Ještě je dobré nevést trasu po loukách a jiných podmáčených místech, aby si děti nepromočily boty.

Po vypuštění na trasu je vhodné si napsat čas, aby se zavčas zjistilo, že někdo bloudí nebo že se mu něco stalo a mohl se za ním poslat vedoucí, který ztraceného nalezne a pomůže mu.

A nyní k trase samotné.

Po té, co jeden vedoucí vyznačí trasu, je nezbytnou nutností aby jí nějaký další vedoucí v noci ještě před vypouštěním dětí na trasu prošel, aby se přesvědčil, že trasa je bezpečná a jasně značená.

Trasa by se také neměla křížit s jinou, je zde velká pravděpodobnost, že někdo odbočí špatně. Je-li blízko i jiný tábor bývá dobré zeptat se, zda nepořádají nějakou noční hru ten večer také.

Před vypuštěním na trasu je ještě potřeba zkontrolovat obuv a oblečení. Boty - ideálně pohorky, popřípadě botasky a oblečení - nějaké kalhoty a teplou mikinu. Buzení se dá zároveň využít i jako kontrola v čem děti spí – mělo by to být oblečení vyčleněné do spacáku, nikoliv pracovní z odpolední přípravy dřeva do táborové kuchyně.

Druhy značení

Poslední dobou nejčastěji používáme takzvané chemické světlo, malé tyčinky o rozměrech přibližně 0,5 cm na 15 cm. Po prohnutí tyčky dojde k rozlomení skleněné ampulky a ke smíchání dvou složek, za pomoci chemické reakce v tyčce dojde k chemiluminiscenci – rozsvítí se. Jsou různé barvy, nejčastější jsou zelené, modré, červené, žluté, oranžové, bílé a existují dokonce i infra červené, ale ty jsou pro většinu táborů nevyužitelné, málo kdo má nějakou infra optiku. Nejlépe viditelná je zelená a žlutá. Jejich velká výhoda je, že nepřestanou svítit, respektive vydrží svítit bez problému celou noc a neoslňují. Jejich nevýhoda je, že se špatně hledají (pokud je jdete posbírat až za dne). Také cena je poměrně nízká pokud nekupujete armádní, ty jsou velice drahé, jedno stojí okolo 200,- Kč. Dále často využíváme petrolejové lampy, hlavě na označení nějakého stěžejního bodu. Výhoda je v dost intenzivním světle, které lze vidět i na jeden kilometr, pokud je dobrá viditelnost. Nevýhoda u nich je, že silný vítr je může sfouknout nebo ještě hůř shodit a něco by mohly zapálit. Proto se při jejich použití musí dávat velký pozor na umístění. Také lze využít odrazek, ovšem pouze u tras, na které jsou povoleny baterky. Ve tmě jsou krásně vidět i na veliké vzdálenosti, pokud je člověk vybaven dobrou baterkou – to je bezpodmínečně nutné. Nevýhodou je způsob umístění, přece jen použít hřebíky není moc šetrné a napínáčky či provázek nejsou zrovna ideální. Dále člověk s baterkou je po jejím zhasnutí oslněn a chvíli trvá, než se mu podaří něco ve tmě vidět. Dále se nabízejí různé šipky a podobné znaky, ale ty jsou velice nevhodné. Ve tmě se špatně hledají a může se stát, že je někdo rozkope. Důležité je, vše ještě před svítáním odstranit. Několikrát se nám stalo, že několik odrazek našli před sebráním houbaři.

Na našem táboře máme trasy rozděleny na několik úrovní:

- Základní
- Střední
- Velká
- Výsadek

Základní

Základní úroveň je určena pro děti do věku osmi let, holky mají tuto hranici většinou ještě posunutou. Výjimečně posíláme i starší kluky, ale to se mi velice přičí, protože si musí zvykat a učit se. Tato trasa je velice krátká nepřesahuje 500 m, většinou je to pouze do naší „kaple“, kam chodíme každý večer, takže cestu velice dobře znají. Cesta je značená petrolejkami a na trasu jsou vypuštěni bez baterek. Sice je tato trasa zdánlivě nejméně kritická, ale není tomu tak, tato trasa se musí připravit co nejpečlivěji, protože nejmladší účastníci tábora se dokážou ztratit doopravdy všude. A když se ztratí tak se moc dobře nedokážou sami navrátit jako starší děti. Odměnou bývá nejčastěji nějaký pamětní lísteček, umístěný v „kapli“.

Střední

Střední obtížnost je ve věkovém rozmezí přibližně 9 až 12 let, u holek je tato hranice zase o něco posunuta výše. Trasa je nejčastěji nějaký okruh do 2 km v okolí tábora, takže terén je dětem také poměrně známý. Vede většinou po lesních cestách a pěšinách, někdy částečně terénem s držením se provázku. Na tuto trasu občas povolujeme baterky, ale snažíme se ji udělat tak, aby nebyly potřeba. Značená je pomocí chemického světla, a pokud jsou povoleny baterky, tak i z odrazek. Odměna je na nejzazším místě od tábora, pokud možno na místě, kterému by se dalo zkratkou vyhnout, tak aby to donesly jako důkaz, že nepodváděly.

Velká

Tato trasa je určena pro starší členy, kteří už nějakou tu dobu v oddíle jsou a mají za sebou několik podobných zkoušek a je na ně spolehnutí. Věková hranice je do 14ti let. Je to dlouhá, nepříliš značená trasa (neleží na zemi každých 30 m světlo, ale spíš se určí směr cesty a světlo je zhruba po 300 metrech). Trasa je dlouhá 2 až 4 km a vede různým prostředím - jak cestou necestou, tak po pěšinách. Odměna je zde stejně jako u střední úrovně.

Výsadek

Výsadek vlastně ani není tolik zkouška odvahy, ale spíš test orientace v lese za tmy. Je určen jen pro 15ti leté, popřípadě starší a zkušené kluky. Holky tuto kategorii nemají vůbec, popřípadě je to velká výjimka a je potřeba souhlas od rodičů. Rozhodně to není nic povinného. Takže, o co vlastně ve výsadku jde? Účastníkovi se zavážou oči, posadí se do auta a odveze se přibližně 6 km vzdušnou čarou od tábora. Cestou se provádí „matoucí manévry“ jako několikrát se otočit s autem a podobně aby ztratil přehled, kde se vlastně nachází. Na místě vysazení se mu rozvážou oči, určí se přibližný směr k táboru a může vyrazit. Vzhledem k tomu, že se vypouští do pro ně neznámého místa a docela daleko od tábora, je potřeba, aby byli na toto vybaveni. Určitě je potřeba mít pohorky, žádné botasky či sandály. Dále jsou vhodné nějaké pořádné kalhoty a mikina, ideálně maskáče nebo podobně, protože je docela velká pravděpodobnost, že se bude někde prodírat. Dále je vhodným vybavením mobil, ano dříve sice nebyly, ale nyní jsou, tak proč jim ho pro jistotu nedat? Může se stát cokoli, mohou si někde v lese zvrtnout kotník a co pak? Také se hodí mít u sebe nějaký nůž či něco takového. Sice to v průšvihů moc nepomůže, přeci jen, málokdo umí bojovat s nožem, ale je to velká psychologická opora a dodá to pocit bezpečí. Účastníci nejsou vybaveni baterkou, sice by to byla také velká opora, ale jde o orientaci ve tmě, tak ať tu tmu mají. Když jde výjimečně nějaká holka, tak je baterkou vybavena, mají to prostě snazší. Ovšem u holek je také přísný zákaz chodit do měst/vesnic, takže také mají za baterku nějaký ten handicap.

Ještě před celým výsadkem je třeba, aby se aktér pořádně napil a něco snědl, protože je to dlouhá cesta na několik hodin.

Důvodů k přerušení zkoušky odvahy je asi mnoho, nejčastější z důvodů je bouřka. Pokud to je jen a pouze obyčejný déšť, není problém, ale chtělo by to vybavit děcka pláštěnkou, popřípadě holíčkami, ačkoli v nich se zase špatně chodí. Pokud je to ale pořádná bouřka, tak za prvé je to většinou veliký slejvák a za druhé, když se všude blýská, tak to není zrovna moc bezpečné. Také je potřeba se vyhnout pátkům a sobotám, jsou to nejčastější dny, kdy probíhají různé veselice a diskotéky, tak aby nedošlo ke zbytečným problémům.

Na závěr celé akce se také hodí získat nějakou zpětnou vazbu, například dát každému, kdo se vrátí, do ruky sešitek, aby do něj napsal své pocity, kritiku, popřípadě i nápady. Do sešitku se lze při tvorbě další odvahy podívat a doladit ji k dokonalosti.